

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De blasphemia q[ue] sit p[er]mortale vel veniale. Sermo. XLVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

ab eo in perpetuum separemur. Amen.

De blasphemia quoniam sit peccatum mortale vel veniale. Sermo XLVII.

De blasphemia:

Querit nomen domini morte mortale. Leviticus xxiii. Audisti in precedenti sermone quod peccatum blasphemie sit valde horribiliter peccatum ex multis causis. Immo quod quod multa magis peccata: videlicet homicidium: infidelitas: et crucifixio christi. Quod est sit peccatum non solum peccatum: et generaliter omni creature. Tandem. xxij. plagas sive maledictiones blasphematorum ex psalmo. David etc. Nunc autem videndum erit de peccato blasphemie: an sit peccatum mortale: vel an aliquando possit esse peccatum veniale. Pro gratia huiusmodi. **Qui blasphemus non dicitur mortalis ubi dicitur.** In primis huiusmodi incedo mouere aliquos dubitationes. **Primo:** utrum peccatum blasphemie sit peccatum mortale: vel an aliquando possit esse peccatum veniale. **Secundo:** utrum peccatum blasphemie sit maximum peccatorum: et ex quo causatur **Tercio:** utrum peccatum blasphemie sit peccatum irremitabile: sive per se sequens peccatum in seipsum. Ad prima duobus dubitationibus: videlicet an blasphemus sit peccator mortalis: vel aliter blasphemus: quoniam veniale peccatum. Est dicendum primo: quod blasphemus non sit peccator de deliberatione rationis: sed quod valde peccator mortalis: per illud triplicem rationem. **Primo:** quia blasphemus ad infidelitatem pertinet: sed infidelitas est peccatum mortale: ergo etiam blasphemus. **Secundo:** sic patet. Qui peccatum dei diliberat: etiam creditur mortali peccato: sed blasphemus est homo: quod sic patet: quod peccatum dei est: et nomen dei non assumat iuuenis. **Tercio:** sic patet: pena mortalis non inferatur nisi per peccatum mortale: sed per peccatum blasphemie infligitur pena mortalis: et eterna: videlicet ebema: ergo blasphemus est peccator mortalis.

Secundo: est dicendum quod blasphemus aliquando sit peccator absque ratione deliberationis. Et hoc dupliciter. **Uno modo:** quod aliquis non aduertit quod deest blasphemus: quod per se contingere cum aliquis subito ex aliqua passione in verba imaginata prorumpit: quod fecerunt non considerat: et tunc est peccatum veniale: et non habet rationem blasphemie. **Alio modo:** quoniam aduertit hoc esse blasphemiam: et considerat scilicet scata verborum: et tunc non excusat a peccato mortali: quod absque deliberatione rationis hoc dixerit: et crederet sic ille qui ex subito motu ire aliquem occidit: tunc se sedere. **De hoc.** Thoma. ij. q. xii. ar. ij. talis est nec prouideri autem ira homini mala sequentia etc.

Ad secundam dubitationem: utrum peccatum blasphemie sit maximum peccatorum: Dicendum est breuiter: quod peccatum blasphemie est peccatum terribile et maximum peccatorum: ex tribus scilicet auctoritate ratione: et comparatione. **Primo:** auctoritate. **Rich.** de secundo vice. qui loquens dicit illud peccatum gravitate sic ait. **Sceleratissimi generis peccati est cum quis in dei virtutes rursus delectatur.** Et subdit. **Quid aliud est spiritus blasphemie nisi affectatio et desiderium vituperationis diuine?** **Secundo:** ratione sic. **Nam peccatum quanto habet maius mortuum ratio est leuius: aut minus.** Et per oppositum quanto habet minus mortuum ratio est grauius: si autem nullum mortuum habet: tunc illud peccatum est grauissimum

omnium. **Mors** sic est quod omne peccatum habet aliquid mortuum: excepto peccato blasphemie: quod sic patet. **Quid** mouet re ad superbiam: aliter do aut magnitudo aliter: cum bonitas: vel honor. **Quid** ad gula: delectatio cibi et potus. **Quid** ad luxuriam: delectatio carnis. **Quid** ad vindictam: honor. **Quid** ad acidiarum: quod corpus. **Et** sic patet quod quilibet peccatum aliquid bonum mortuum principalem habet. **Nam** omnes principales incedunt bona. **Superbia** honorem. **luxuriosus** delectationem. **auarus** diuitias. **quod** omnia si possent habere sine dei iniuria vel offensa vellet habere. **sed** quod non possunt: ultimo voluit dei offensam ne amitterent ista. **sed** blasphemus mare est maior: quod nullum habet mortuum. cum quod principalem incedit malum: videlicet dei vituperium. **quod** nullus peccator principalem incedit vel peccatum. **Tercio:** patet hoc idem comparatione. **Nam** super illo verbo **Eccl.** xviij. ad populum terribile dicitur glo. **Quoniam** peccatum blasphemie comparatur leui: et videtur s. sermone. xlvj. **et** sic forte dicitur. **quod** tria sunt peccata maiora vel grauiora

Comparatio
homicidij
blasphemie
triplex

peccato blasphemie. **scilicet** homicidij: punitur: et peccatum ex comparatione. **Primo:** peccatum homicidij est grauius illa ratione. **quod** peccatum tanto maior est quanto maior inferit nocum mentum. **sed** peccatum homicidij maxime nocet proprio: quod aufert ei bonum optimum. **scilicet** vitam. **peccatum** autem blasphemie nullum nocum mentum potest inferre deo. **ergo** etc.

Ad hoc dicendum est: quod comparatio grauitatis peccati homicidij et blasphemie potest considerari ex tribus. **scilicet** ex pre nocum mentum: obiectum: et intentionem. **Primo:** ex pre nocum mentum: sic peccatum homicidij est grauius peccato blasphemie. **quod** homicidij plus nocet proprio quam blasphemus deo. **Secundo:** potest considerari ex pre obiectum quod offendit. **et** sic maior peccatum est blasphemus quam peccatum in deum: quod homicidij quod peccatum in proximum. **Tercio:** potest considerari ex pre animi voluntatem. **Et** sic quanto incerto voluntas est peccator vel peccator: tanto peccatum est grauius. **Ubi** cum blasphemus intendat nocum mentum inferre honori diuino simpliciter loquendo: **ergo** ut peccat quam homicida. **Secundo:** aggrauat peccatum blasphemie ex pre statum. **Nam** statum christi regnantis in celo est maior quam statum christi ambulantis in terra. **Et** ideo maior iniuria est qui sit in christum regnante quam in christum ambulante. **Ubi** Aug. super illo **Mat.** xxv. **blasphemus** autem cum dicit. **Non** minus peccat qui blasphemus christum regnante in celo: quam qui crucifixus est christum ambulante in terra. **sed** qui crucifixus est christum ambulante in celo est par peccatum vel grauius homicidio

Tercio: peccatum blasphemie aggrauat ex hoc: quod blasphemus non inferat nocum mentum deo vel homicidij da proprio. **in**ferit tamen nocum mentum sibi ipsi. **Ubi** sic occidit seipsum: et grauius peccatum. **sed** blasphemus deum occidit seipsum spiritualiter: quod blasphemus deum quod vitio non potest seipsum vitam nanc. **parat** tamen seipsum vitam gratiam: quod est nobilior vita nanc. **Et** **Item** dicitur. **quod** de peccato proprio quod est maior vel grauius peccato blasphemie tali ratione. **Magis** peccat qui asserit deum esse falsum quam qui non asserit deum esse falsum. **sed** qui iuratur asserit deum esse blasphemus falsum: videlicet esse falsum. **non** autem quilibet blasphemus qui minus tendit ad hoc vel asserat deum esse falsum: **ergo** etc. **us** est peccatum. **Ratione** quod blasphemus est grauius peccatum proprio iuramento

Primo: de dubio blasphemie

Secundo: de dubio peccato blasphemie

D

De blasphemia

ex duobus. Pr^o autē. Nā sup illo vbo apli ad
Ep^hs. iij. Blasphēia collat a vob: dr glo. Pe-
tus ē blasphemare q̄ peierare. Scdo rōne qz pl^o
ē. i. ma^o pccm dicere falsuz d deo q̄ dicere fal-
sum de creatura cū assertōe. s̄z ille q̄ piurat nec
dic̄ aut sentit aliqd falsū de deo. s̄z deū adhibz
restē falsitatē: nō tāq̄ estimas deū eē falsū restē
s̄z tāq̄ speras q̄ de^o sup h̄ n̄ restificet p̄ euidēs
aliqd signū. z vt sic firmet credulitas in eo cui
iuraf: s̄z q̄nq̄z accidat dñi. vicz q̄ deus piuros
punit apertissime i decēstatorēz piurij: vt memini
me alibi dixisse i fmoē d̄ p̄cept. ibi videre pore-
ris. ser. vij. D. Ex alia vō pre blasphemā p̄ esse
minor aliq̄ piurio duplici rōne. Pr^oia: qz aliq̄
blasphemā ex minori libidie p̄cedit q̄z piurium.
Scdo: qz minor dāni ē blasphemā q̄z piurium.
Tercio argueret q̄s de pctō excusatoris pcti
respectu blasphemā. z diceret. Excusatio pcti p̄
p̄ij est ma^o pccm q̄z sic pctm blasphemā duplr.
Pr^o autē. qz sup illo ps̄. Nolite extollere i al-
tū cornu v̄m: dr glo. Maximū ē viciū excusa-
toris pcti: vt neget qd̄ factū ē. vel p̄ diabolū vel
altos suosores. vl p̄ necitate factū eē dicat. Se-
cūdo rōe sic. Illud pctm cui^o de^o n̄ miserē ē ma^o
ius pctō cui^o de^o aliq̄n miserē. s̄z pcti excusa-
toris de^o nūq̄ miserē. p̄z: qz sup illo vbo ps̄.
Nō miserear̄ oibz q̄ opant̄ iniquitate: dr glo. Est
defensio pctōz q̄ defendit hō qd̄ de^o odit. d̄ q̄
d̄. Est pctm ad mortē: nō p̄ eo dico vt q̄s oret.
s̄z pctō ad mortē cui^o de^o nō miserē nullū est
ma^o: q̄ nec blasphemā. R̄n̄ duobz modis. Pr^o
mo q̄ excusatio pcti ē qd̄ā circūstātia agguant̄
oē pctm: etiā ipaz blasphemā. z p̄ tāto d̄ esse
maxim pctōz: qz q̄dlibz pctm fac ma^o. Scdo
r̄n̄ q̄ pctm excusatoris ē maxim: qz aufert reme-
diū pcti ex pte ei^o q̄ d̄z punire. Nā remediū ois
pcti est accusatio ipi^o pctōz: z oimoda confessio
pcti. Et alia vō pre blasphemā d̄z maxim pctm
qz puocat oculos diuine maiestatis ad nō miseren-
diū sine ad nō remittēdiū. Et p̄ h̄ p̄z r̄n̄sio ad ob-
iecta. Hec s̄. Tho. ij. q̄. xij. ar. ij. z Alex. iij.
p̄e sume. Refuata. ij. qōne vicz vtz blasphemā
sic pctm irremissibile i fmonē seq̄ntes. Ro-
gem^o deū vt ab h̄ maxio pctō z oibz mortalibz
nos custodiat grāz tribuēs i p̄nē z gloriā in
futuro Amen.

De blasphemā vtrū sit pctm
irremissibile. Ser. XLVIII.

De blasphemā

Querit nomē dñi morte moriat̄ z cur̄.
p̄ r̄n̄s. In p̄cedēti fmoē audist̄ so-
lucōz duaz q̄stionū siue dubitationū. Quaz
p̄ma erat. Utr̄ blasphemā sit sp̄ pctm mortē
vl aliq̄n veniale. Scdo: vtz pctm blasphemie
sit maxim pctōz. qd̄ z ostēsus fuit ex tribz vicz
auctē rōne: z p̄p̄tōe/ ad alia pctā: vicz ad pi-
riū/ homicidiū/ z pcti excusatorēz. Nūc sup̄est
videre ad certā qōnētunc s̄st̄ morā: vicz Utrū

blasphemā sit pctm irremissibile. Pr^o gratia
Aue maria. Qui blasphemā. no. dñi zc. vbi s̄.
De pctō blasphemie an sit remissibile ē notā
dū p̄mo: qz oē pctm ē remissibile z irremissibile
diuers̄ respectibz. Pr^o oē pctm ē remissibile remissibile
le triplici rōne. vicz rōne oipotētie creator̄. rōz le z irro-
ne imēse miscōdie redēptōz. rōne nāe libe v̄tato missibile
ris. Pr^o rōne oipotētie creator̄. Utr̄ sup illo diuēre
ps̄. Qui sanat oēs infirmitates tuas: dr glo. Di^o spectibz.
potēti medico null^o infanabil̄ languoz occurrit
Scdo oē pctm ē remissibile rōne imēse miscōdie
redēptōz. Utr̄ sup illo ps̄. Dixit dñs ex basan
zuera. glo. sic dr. Miscōdia dei q̄ ē infirmita ē de
speratissimos zuerit: vtz p̄ mltā exēpla. Ter-
tio oē pctm ē remissibile rōne nāe libe v̄tato
qz nullū pctm ē de q̄ hō i vita sua penitere non
possit. Et illō p̄ oñdi duplr. Pr^o autē. q̄z
q̄ sic dr. Null^o despare d̄z de venia: etiā si circa
finē vite sue ad p̄nias zuerat. Et subdit causā
di. Unūquēq̄z ei de^o ex suo fine n̄ ex vita p̄cri-
ta iudicat. Scdo rōne. qz q̄dū hō ē i statu via-
toris ex dei auxilio z ex li. ar. sp̄ p̄ remissionēz
p̄seq̄ de pctō. Et sic oē pctm in q̄ via nō finit est
remissibile: siue sit pctm hois siue angeli. Et h̄z
h̄ accipit̄ dīna hois z angeli. qz stat^o vic i āgel
finit stat^o post p̄mā electōz: nō at sic ē i hoibz.
Scdo dicēdiū ē qz oē pctm ē irremissibile tri-
bus modis. s̄. vl negatiue: vl p̄uatiue: vl p̄nē.
Ira breuit̄ qz oē pctm d̄z ē irremissibile tribus
modis. vl qz ipossibile ē remitti. vl qz ibabile ē
remitti: vl qz irrōnabile ē remitti. Pr^o mo d̄z
p̄z ē irremissibile negatiue: vicz qz ipossibile ē
remitti rōe final̄ penitētie. z sic pctm mortale i
q̄ hō p̄seuerat v̄tq̄ ad mortē z nō penitēt: ē ir-
remissibile: eo qz ille pctm nec in hac vita remit-
tīt p̄ p̄nias: nec etiā i futuro remittit̄ p̄ diuinas
miscōdias. Et p̄ h̄ dixi qz oē pctm de q̄ hō nō pe-
nitēt i hac vita ē irremissibile negatiue. s̄. qz n̄
lo mō vl loco. s̄. nec i p̄nē nec i futuro ē remissi-
bile: sic pctm angeloz post p̄mā pcti electōz: z
dānaroz post mortē. Utr̄ Thcop^o sup illo v-
bo Mar. ij. Qui blasphemauerit i sp̄m sc̄m nō
remittet̄ ei i esnū: sic ait. Veniā n̄ p̄seq̄ nisi pe-
nitēt. Et Lu. xij. z Mar. ij. d̄z final̄: qz sp̄s
blasphemie n̄ remittet̄ neqz i h̄ sc̄lo neqz i futuro
Sup̄ q̄ Aug. sic ait. Sp̄s blasphemie ē ipa ipē/
nitētia: q̄ n̄ remittit̄ i h̄ sc̄lo neqz in futuro.
Scdo pctm d̄z ē irremissibile p̄uatiue: n̄ qz p̄uatiue
nillo mō remittit̄: s̄z qz ibabile ē remitti. z h̄ rōe
deestabil̄ malicie. p̄ quā pctm q̄ntū ē de se nō
h̄z meritū: nec ē dignū qz remittat̄. Qd̄ sic p̄z:
Tribz em̄ modis comittit̄ pctm. s̄. p̄ i grātia: p̄
ipotētia: p̄ malicia. Pctm qd̄ comittit̄ p̄ i grā-
tia vl ipotētia aliquid/ excusatoris colorē h̄z. Peccato
s̄z pctm qd̄ comittit̄ p̄ malicia nullā cām excus̄/ ex malis
satoris vl remissiois h̄z. Cui^o rō ē. qz cū i grā-
tia vl ipotētia. i. infirmitas q̄nq̄z involuntariū cau-
sent: habēt pctm excusare vl alleviare i toto vl
p̄e fm involuntariū illō qd̄ causant. Et p̄ter h̄
d̄z illud pctm remissibile: qz babz i se v̄n facilis

B

Nō dñ

D
Impē-
tia ē p̄nē
i sp̄mā.